

Klasbezoek

vrt

Lesmap secundair onderwijs

HET ARCHIEF
ONDERWIJS

Info voor de leerkracht

Binnenkort bezoek je met jouw klas de VRT. In deze bundel vind je enkele opdrachten om je leerlingen voor, tijdens en na het bezoek te begeleiden. De tips voor de leerkracht vind je steeds in een groene kader zoals deze.

De filmpjes en audiobestanden bij deze lesmap vind je op **Het Archief voor Onderwijs in de collectie Het medialandschap in Vlaanderen**: <https://onderwijs.hetarchief.be/collecties/2454162>
Achteraan deze lesmap lees je hoe deze lesmap aansluit bij de leerplannen en eindtermen.

1 // Media & ik

Info voor de leerkracht

In een kort gesprekje vraag je jouw leerlingen hoe vertrouwd ze zijn met radio en televisie. Je kan in dit gesprekje termen als 'media', 'zenders', 'omroep' aanbrengen (definities vind je hieronder).

Oriënteren Opdracht 1

- ◆ Kijk jij vaak naar **televisie**? Welke programma's bekijk je graag?
- ◆ Vechten jullie thuis wel eens om de afstandsbediening?
- ◆ Luister je ook naar de **radio**?
- ◆ Naar welke zenders luisteren jij en je gezin wel eens?

- ◆ **VRT** is een letterwoord. Weet je waar de 3 letters voor staan?
- ◆ De VRT is de Vlaamse **openbare omroep**. Wat wordt daarmee bedoeld, denk je?
- ◆ Welke andere omroepen ken je?

De openbare omroep in Vlaanderen, de VRT of Vlaamse Radio- en televisieomroep, wordt door de Vlaamse overheid gefinancierd om de Vlaming in eerste instantie **objectief en onafhankelijk te informeren**. De VRT doet dat via verschillende media. Een **medium** (meervoud **media**) is een middel om informatie over te dragen, bijvoorbeeld: radio, tv, pers, internet enz. Een **zender of omroep** is een organisatie die radio- of tv-programma's uitzendt.

Opdracht 2

De VRT informeert dagelijks een zo breed mogelijk publiek via verschillende media.

Welke **doelgroep** hebben de volgende zenders en hoe verschillen ze inhoudelijk?

Info over de doelgroep en inhoud van de zenders vind je achteraan deze bundel en op

<https://www.var.be/nl/video/een>

	DOELGROEP	INHOUD
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		

Opdracht 3

Ken jij de volgende VRT-programma's?

- Welk **soort programma's** zijn het? Schrijf onder elke foto het (tekst)type.
- Zet daarna de letter van het programma bij het juiste **(tekst)doel**?

Kennen jouw leerlingen de programma's niet? Laat hen de korte inhoud van de programma's opzoeken op <https://www.vrt.be/vrtnu/>.

a/

b/

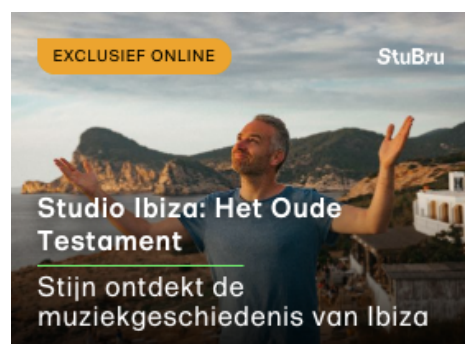
c/

d/

e/

f/

g/

h/

i/

INFORMEREN

AMUSEREN

OVERTUIGEN

ONTROEREN

De VRT maakt meer dan enkel informatieve programma's.

FILMPJE

Verkennen

Opdracht 4

Bekijk het volgende filmpje.

https://www.youtube.com/watch?v=nbmzOn1fe-I&list=PLMslywoA_GueSvK3Fyl18b_luoSKD3h7K&index=7

1. Vat kort samen wat de taken zijn van de openbare omroepen:

Info voor de leerkracht

De VRT een pijler zijn voor de Vlamingen om meer **verbondenheid** tot stand te brengen, **goede informatie / nieuws** te brengen, om kwaliteitsvolle **ontspanning en sportbeleving** te brengen.

Verderop in deze bundel plaatsen we de openbare omroep naast de commerciële omroepen en de andere spelers in het medialandschap.

2 // Op en rond de VRT-toren

FILMPJE

Voorbereiden

Opdracht 1

Aan de ingang van de VRT staat een groot standbeeld. Bekijk de aflevering van 'Publiek geheim' en beantwoord de vragen:

3. Publiek geheim: de schietbaan bij de VRT

1. Naar wie of wat verwijst het standbeeld? Waarom werd het daar geplaatst?
2. Op welke bijzondere site werd het huidige VRT-gebouw neergezet?
3. Welke lugubere functie kreeg de site tijdens de Eerste Wereldoorlog?

Info voor de leerkracht

Deze opdracht kan gebruikt worden om de link te leggen naar de lessen geschiedenis over de Eerste Wereldoorlog (3de graad).

1. Toen de Nationale Schietbaan plaats ruimde voor de VRT-gebouwen waren Belgische patriotten en oud-strijders daar niet blij mee ('geen plaats voor amusement' – 'heilige grond'). Daarom plaatste men er dit herdenkingsmonument ter ere de verzetshelden die hier door de Duitsers werden terechtgesteld.
2. Op de plaats van de voormalige Nationale schietbaan (Tir Nationale). Daar oefenden militairen hun schietkunsten na Wereldoorlog 1. Daarvoor gebruikte de burgerwacht de schietbaan (teggengewicht voor leger van de koning).
3. De schietbaan kwam in Duitse handen en zij gebruikten de plaats om Belgische verzetstrijders te fusilleren (zoals Gabrielle Petit). Daarna werden ze ook begraven op het domein van de huidige VRT.

Opdracht 2

1. Wat vind jij van het huidige VRT-gebouw?
Vind je het mooi / origineel / ...?
2. Waar doet de toren jou aan denken?

Binnenkort start de bouw van een nieuw omroepgebouw.

In het volgende filmpje leer je het nieuwe ontwerp en zijn architect kennen.

1. Wat vind jij van het nieuwe omroepgebouw?
2. Welke filosofie zit achter de indeling van dit gebouw?

Verkennen / Uitvoeren

Opdracht 3

Linde Merckpoel neemt je in deze vlog samen met haar collega Violet mee door de gangen van het VRT-gebouw.

Treed in de voetsporen van Linde en probeer jouw VRT-bingo te vervolledigen ...

(Knip jouw bingo-formulier uit en neem het mee wanneer je de VRT bezoekt.)

VRT-BINGO!

Ik ging in de nieuwsstudio op de stoel van Goedele Wachters zitten.	Ik stak de gang over naar de RTBF.	Ik vroeg een plaatje aan in een radiostudio.
Ik knipoogde naar een bekend Eén-gezicht.	Ik nam een gekke klasfoto bij Kaatje (ingang VRT).	Ik bekeek de rekwisieten uit de VRT-geschiedenis in de gang.
Ik nam een foto van(op) de VRT-toren.	Ik nam een selfie met een bekende radiopresentator.	Ik bezocht de redactie van MNM / Studio Brussel.

3 // Nieuwsmakers

Uitvoeren

Opdracht 1

Eén van de kerntaken van de VRT is de Vlaming met betrouwbaar en objectief nieuws informeren. Hoe een dag op de nieuwsredactie er uit ziet, zie je in deze blik achter de schermen. Noteer bij elk beroep wat de volgende journalisten precies doen:

4.00u

	Eindredacteur radio	- Leest de kranten - Selecteert nieuwsitems - Verdeelt nieuwsitems over de journalisten
	Radiojournalist	- schrijft tekst - leest de tekst in - monteert tekst en geluid - wisselt informatie uit met de televisiereporter
	Radioreporter	- Gaat ter plaatse (IKEA) reacties sprokkelen - Brengt verslag uit, live op de radio
	Nieuwslezer radio	Praat de nieuwsitems aan elkaar

7.00u

	Eindredacteur TV	- <i>Stuurt reporters uit</i> - <i>Leidt ochtenvergadering journaalploeg</i>
	Online-redacteurs	- <i>Werken teksten website bij</i> - <i>Kiezen foto's</i>
	Televisiereporter	- <i>Sprokkelt reacties</i> - <i>Woont persconferentie bij</i> - <i>Overlegt met eindredacteur</i> - <i>Monteert bijdrage in montagewage</i> - <i>Geeft live uitleg in Het Journaal</i>
	Nieuwslezer	- <i>Praat nieuws aan elkaar</i> - <i>Ondervraagt reporter ter plaatse</i>

De antwoorden staan reeds ingevuld. Verwijder ze voor je leerlingen.

Uitvoeren

Opdracht 2

Bekijk het KLAAR-filmpje met Inge Vrancken de baas van Het Journaal en beantwoord de vragen:

1. Waar halen de VRT-journalisten het nieuws vandaan?

2. Hoe selecteert de eindredacteur welk nieuws er op televisie komt?

3. Journalisten checken en dubbelchecken hun bronnen om zo ook fake news te vermijden. Wil jij meer weten over **fake news**? Bekijk dan deze uitgeKLAARd collectie en ontdek er alles over.

<https://onderwijs.hetarchief.be/collecties/1263381>

Info voor de leerkracht

- 1) Van overal, via persagentschappen (nieuwsbedrijven), persberichten, uitnodigingen voor persconferenties, via internet, ze horen het uit hun omgeving.
En dan gaan ze het controleren! (fake news)
- 2) groot nieuws sowieso (betogingen, ongelukken, verkiezingen)

Uitvoeren

Opdracht 3

In het volgende filmpje zie je hoe Brecht voor één dag radiopresentator werd bij MNM.

Misschien zit er ook in jou wel een radiopresentator verborgen?

Doe de test!

TEST 1: PRAAT DE INTRO VOL

Schrijf een intro bij jouw favoriete nummer.

Opgelet! Wanneer men begint te zingen, moet jij stoppen met praten.

- Wat is jouw favoriete nummer?
- Hoe lang duurt de intro van het nummer?

Gemiddeld gebruik je 2 woorden per seconde.

Bereken eerst hoeveel woorden je mag gebruiken en schrijf dan hier jouw intro:

TEST 2: HET RADIONIEUWS

Stel zelf de inhoud van het radionieuws samen en lees het nieuws in.

- Het radionieuws duurt gemiddeld **3 minuten** en bevat **4 nieuwsitems** en een weerbericht.
- Zoek in de krant / online naar belangrijk nieuws en maak **een gevarieerde selectie**.
- Per minuut gebruik je gemiddeld 120 woorden. Jouw nieuwsbericht bestaat dus uit ongeveer **360 woorden**.

Schrijf hieronder jouw radionieuws uit:

Goeiemorgen, dit is het nieuws van 8u met ...

4// Van monopolie naar mediagroepen

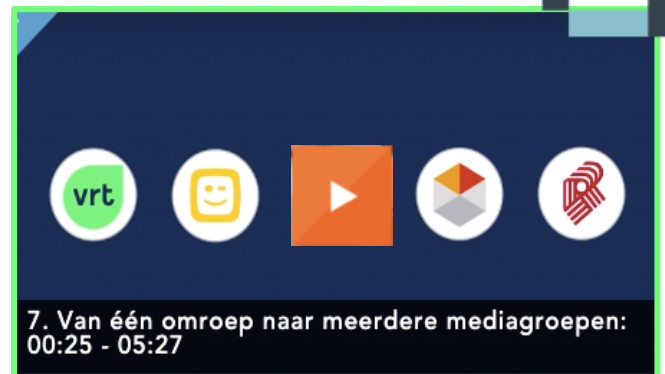
De VRT was lang de enige omroep in Vlaanderen. Daar kwam in 1989 verandering in met de komst van de eerste commerciële omroep VTM.

1. Hoe verschilt een commerciële omroep van een openbare, denk je?

OPDRACHT 1

Bekijk de reportage over het huidige medialandschap en beantwoord de volgende vragen:

2. Waarom was de komst van VTM belangrijk volgens professor Karen Donders?
3. Hoe is het medialandschap veranderd sinds 1989?
4. Waarom zijn grote internationale mediagroepen een bedreiging voor de Vlaamse markt?
5. Hoe reageren Vlaamse mediagroepen daar op?

Info voor de leerkracht

2.
 - Belangrijk voor Vlaanderen als cultuurgemeenschap
 - Introduceerde Vlaamse sterrencultuur
 - Succes kijkcijfers + economisch, advertentiegeden
3.
 - Veel omroepen bij gekomen
 - Omroepen vermengd met kranten en onlineredacties
 - Grote internationale spelers (Netflix, Google, Facebook, Youtube, Amazon ...)
 - Grenzeloos medialandschap
4.
 - Streaming wanneer en waar je wil
 - Vooral: goedkopere advertenties voor grotere markt
5.
 - Door krachten te bundelen

OPDRACHT 2

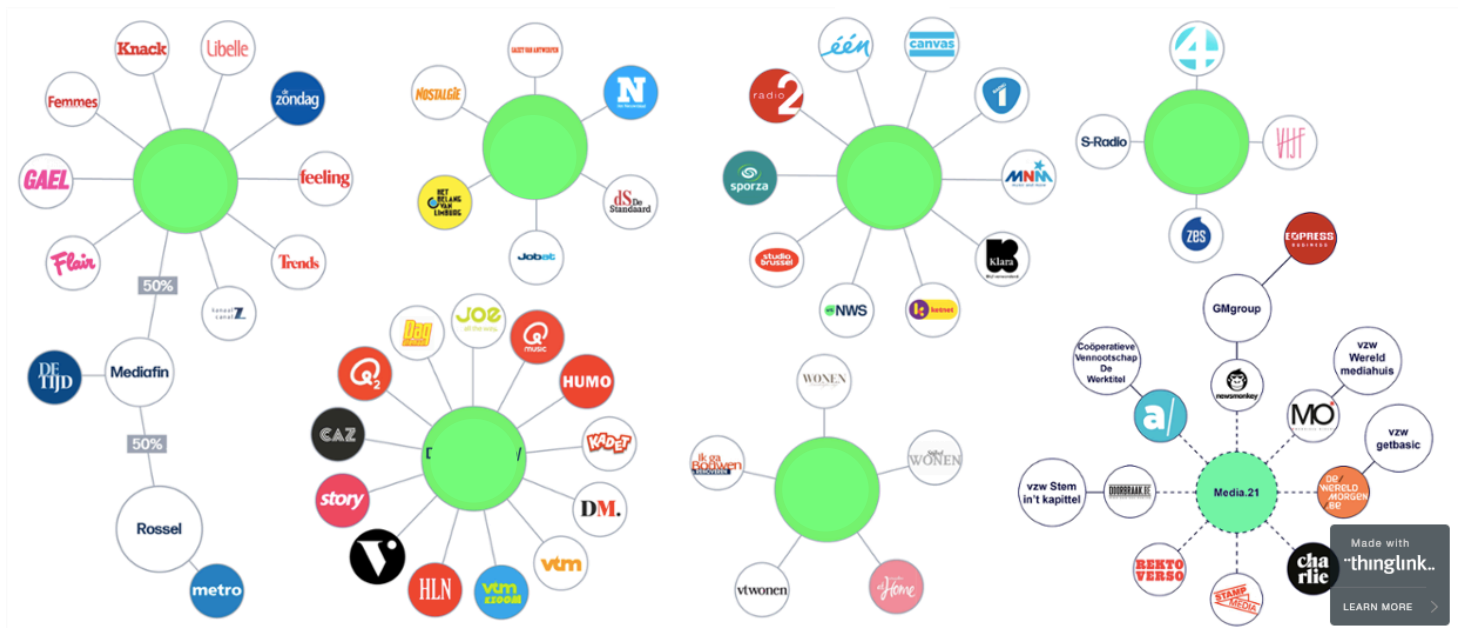
Info voor de leerkracht

Vraag je leerlingen naar welke zenders zij (samen met) hun ouders kijken of welke ze nog kennen. En welke tijdschriften of kranten lezen ze thuis? Laat hen vervolgens opzoeken welke mediabedrijven er achter deze zenders en titels zitten. Ontdekken zij ook hoe klein en verbonden het Vlaamse medialandschap is? Deze infografiek vat het alvast mooi samen:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2017/10/02/wat-zit-bij-welke-groep--het-vlaamse-medialandschap-in-kaart/>

Hieronder vind je een overzicht van de mediagroepen in Vlaanderen.

Zet de namen van de mediagroepen bij de juiste titels:

OPDRACHT 3

Ongeveer gelijktijdig met VTM werden in Vlaanderen ook de eerste **regionale omroepen** opgericht.

1. Welke regionale omroepen ken jij?
2. Hoe proberen deze omroepen qua inhoud anders te zijn dan de openbare / commerciële omroepen?
3. Bekijk de reportage over de besparingen bij WTV. Waar halen regionale zenders vooral hun inkomsten?

Info voor de leerkracht

1. Persoonlijk antwoord (ATV, WTV, Focus, AVS, TV OOST, TV LIMBURG ...)
2. Ze focussen op regionaal nieuws, geven weer wat er op lokaal vlak leeft en gebeurt.
3. Via reclameinkomsten, vaak van bedrijven uit de buurt.

5 // Veranderend kijkgedrag

Info voor de leerkracht

Introductievragen:

- Kijken jouw leerlingen samen met hun gezin live naar televisie?
- Voor welke programma's verzamelen ze nog samen voor de buis?
- Welke programma's bekijken ze alleen? Op hun smartphone of laptop? Uitgesteld?

OPDRACHT 1

Beluister het interview uit *De Wereld Vandaag* met media-expert Jo Caudron en beantwoord de vragen:

1. Welke voorbeelden bewijzen dat ons televisiegedrag aan het veranderen is?
2. Is het stilaan 'game over' voor de Vlaamse televisie?
3. Waarom vormt ook het 'uitgesteld kijken' een groot probleem?

Info voor de leerkracht

1. - Minder dan de helft van de Vlamingen kijkt nog dagelijks live tv.
 - 1 op 3 gezinnen kijkt Netflix.
 - Kijken vaker digitaal, uitgesteld?
2. Nee, de Vlaming kijkt nog heel veel televisie, alleen is zijn media-aandacht meer gefragmenteerd. Er zullen in de toekomst wel minder zenders (levensvatbaar) zijn. Ofwel zullen zij moeten samenwerken (ligt moeilijk), of ze zullen nog meer hun sterktes moeten uitspelen (Vlaamse fictie, lokale connectie, nieuws, cultuur, sport ...)
3. Bij uitgesteld kijken verdwijnt het aanzuigefect van programma's en verzwakt het concept van een 'zender'. Kijkers gaan reclame ook sneller verderspoelen bij uitgesteld kijken. Waarschijnlijk zal er daardoor in de toekomst minder reclamegeld zijn en zullen (commerciële) zenders andere inkomsten moeten zoeken.

OPDRACHT 2

Bekijk de volgende twee filmpjes. Hoe bieden zij een antwoord op het veranderende kijkgedrag van de Vlaming?

Info voor de leerkracht

Met VRT NU biedt de VRT zijn kijkers de mogelijkheid om VRT-programma's te bekijken wanneer zij dat willen (tot 3 maanden na de uitzenddatum). We kijken steeds minder lineair tv. Instaverliefd is een reeks voor jongeren die niet via een televisiezender, maar via Instagram wordt uitgezonden. (Jongeren kijken steeds minder klassiek televisie en kijken meer via streamingsites, sociale netwerken.)

6 // Radio- en Televisiegeschiedenis

Je bezoekt nu de VRT aan de Reyerslaan, maar de eerste uitzendingen van de openbare omroep werden niet hier, maar aan het Flageyplein opgenomen.

1. Bekijk het volgende filmpje en ontdek hoe de eerste uitzendingen van de toenmalige NIR verliepen.
2. In de jaren 70 verhuisde de BRT geleidelijk aan naar de Reyerslaan. Als publieke omroep (met politieke vertegenwoordigers in de raad van bestuur) kreeg de BRT in die jaren ook te maken met heel wat politieke beïnvloeding. In dit fragment krijg je daar enkele voorbeelden van.

Reflectie

- Wat vond je van het bezoek aan de VRT?
- Hoe leuk vond je het op een schaal van 10?
- Wat vond je leuk? Wat kon beter?
- Wat heb je bijgeleerd over radio en televisie?

Auteur bundel: Frederik De Ridder

Info voor de leerkracht

Deze lesmap sluit aan bij de volgende leerplandoelen:

Leerplan Humane wetenschappen- Gedrags-en Cultuurwetenschappen 2de graad ASO

Component 8.2 Interactie en Communicatie - Eindterm 13

De leerlingen kunnen aan de hand van enkele criteria het medialandschap in Vlaanderen in kaart brengen.

Leerplan Mens en Samenleving - 1ste jaar 1ste graad

LPD 2 De leerlingen onderbouwen een mening over sociaal-maatschappelijke en economische feiten, thema's en trends met argumenten die gebaseerd zijn op betrouwbare informatie: het onderscheid tussen feit, mening en argument; • het onderscheid tussen realiteit en fictie. Het inzicht krijgen in het onderscheid tussen feit en (eigen) mening en tussen realiteit en fictie zijn basisprincipes bij het leren argumenteren. *Dit leerplandoel veronderstelt betrokkenheid en waardering. Beheersingsniveau: Toepassen

Leerplan Nederlands 2de graad ASO, TSO, KSO

1 De leerlingen kunnen volgende luistertaken uitvoeren: structurerend luisteren naar een tekst voor onbekende volwassenen zoals instructies, informatieve programma's, interviews, praatprogramma's, journaals aangeboden via diverse media en multimediale informatiedragers (ET 1, 2, 3 en 4)

3 De leerlingen kunnen de OVUR-strategie toepassen: bij de planning, uitvoering van en bij de reflectie op de luistertaken deze stappen zetten (ET 5, 6):
- media en beeldtaal begrijpen en er kritisch mee omgaan: (uitvoeren/reflecteren) begrijpen hoe beelden betekenis krijgen, begrijpen hoe die betekenissen invloed hebben op person

5 Bij het verzamelen van informatie over literatuur maken de leerlingen kennis met het aanbod van informatiekanalen zoals: bibliotheek, krant, tijdschrift, radio- en tv-programma's, multimedia, internet ... (ET 32)

Mediawijsheid wordt hier opgevat in de zin van een bewuste en kritische houding ten opzichte van klassieke (televisie, radio, pers ...) en nieuwe media (internettoepassingen, sms ...) en het vermogen tot een alledaags, informeel en creatief mediagebruik dat (impliciet of expliciet) gericht is op participatie in de culturele publieke sfeer

Oplossing

De VRT informeert dagelijks een zo breed mogelijk publiek via verschillende media.

Welke **doelgroep** hebben de volgende zenders en hoe verschillen ze inhoudelijk?

	DOELGROEP	INHOUD
	Brede familie-zender, alle generaties	Actua, ontspanning, sport, Vlaamse topfictie
	Breed publiek, meerwaardezoeker	Duiding/verdieping actua, documentaires, human interest, cultuur, wetenschappen, natuur, sport, fictie
	Vlaamse kinderen van 0 tot 12 jaar	Entertainment, spel, plezier, maatschappelijke onderwerpen
	Vooraf kaderleden en hoger opgeleiden	Actualiteit (nieuws en duiding), cultuur, live sportverslaggeving, tijdloze muziek
	Zeer ruim publiek uit verschillende bevolkingsgroepen	Maatschappelijke, herkenbare onderwerpen, regionaal nieuws, populaire hits
	Jonge mensen (15-34)	Grote hits, leefwereld jongeren, maatschappelijke onderwerpen
	Creatief, nieuwsgierig, geëngageerd, hoger opgeleid, muziekliefhebbers, early adopters	Maatschappelijke onderwerpen, cultuur, muziek, humor, nieuwe media
	Muziek- en cultuurliefhebber	Kunst en cultuur, klassieke muziek, jazz, wereldmuziek, hedendaagse muziek
	Breed publiek	Nieuws en duiding
	Sportliefhebbers van alle leeftijden	Live sportuitzendingen, analyse en duiding
	Alle generaties	Gratis online videospeler, inhoud van alle VRT-zenders, online, archiefparels

Bron: var.be

Oplossing

- a) comedyreeks
- b) quiz
- c) talkshow
- d) duidingsprogramma
- e) human interest

- f) muziekdocumentaire
- g) sportdocumentaire
- h) educatief / medisch programma
- i) kookprogramma

INFORMEREN
B - C - D - F - G - H - I

AMUSEREN
A - B - F - G -

OVERTUIGEN
I

ONTROEREN
E